Ч. 350 (13.895). Львів, пятниця 28. грудня 1934. Poczdowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол. Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр. Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол. Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41. „ Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Протест українських політичних партій проти терору на Україні.

Представники українських політичних партій, зібрані на спільній нараді, розглянувши останні події на Великій Україні, приняли таку постанову:

Познайомившись з останніми подіями на Великій Україні, нарада українських політичних партій стверджує, що окупаційна влада большевиків уже 15 років проводить на Україні політику нечуваного терору й насильства над українською людністю.

Нарада стверджує, що московська комуністична влада, навіть вступивши до Союзу Народів і протестуючи там проти політичних терористичних акцій, на теренах Совітського Союзу не тільки не привернула досі найелементарніших громадських свобод, але далі проводить супроти своїх громадян режім жорстокого терору, щоб утриматись при владі.

Зокрема на Україні, як давніше так і тепер, в очах комуністичної Москви є підозрілим „контрреволюційним" усе те, що має якенебудь відношення до українського національного руху. При всякій нагоді, а також при нагоді непорозумінь серед комуністичної партії, винищується українських культурних діячів. Цим лише пояснюється остання кривава розправа над 28 українськими комуністичними культурними діячами 15. грудня ц. р., яких розстріляно нібито за терористичну діяльність.

Тому зібрані на нараді українські політичні партії, осуджуючи рішуче всяку систему терору як засіб політичної боротьби, а тимбільше як засіб державного правління, з обуренням пятнують цей новий урядовий терор московської комуністичної диктатури на Україні, хоч він вимірений у даному разі проти наших ідеольогічних противників, і перед цілим культурним світом якнайрішучіше протестують проти свідомого винищування української людности большевицькою Москвою.

Львів, 26. грудня 1934.

ЗА УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНЕ ОБЄДНАННЯ:
Пос. Д-р Дмитро Левицький.

ЗА УКРАЇНСЬКУ СОЦІЯЛІСТИЧНО-РАДИКАЛЬНУ ПАРТІЮ:
Д-р Матвій Стахів.

ЗА УКРАЇНСЬКУ СОЦІЯЛ.-ДЕМОКРАТИЧНУ ПАРТІЮ:
Д-р Володимир Старосольський.

ЗА УКРАЇНСЬКУ НАРОДНЮ ОБНОВУ:
Д-р Осип Назарук.

ЗА УКРАЇНСЬКУ РАДИКАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНУ ПАРТІЮ:
Проф. К. Мацієвич.

ЗА УКРАЇНСЬКУ СОЦІЯЛ.-ДЕМОКРАТИЧНУ РОБІТНИЧУ ПАРТІЮ ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ:
Проф. І. Мазепа.

ЗА УКРАЇНСЬКУ ПАРТІЮ СОЦІЯЛІСТІВ-РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ:
Проф. Н. Григоріїв.

ROMA LOCUTA.

ЩЕ З ПРИВОДУ ЛЕМКІВСЬКОЇ АДМІНІСТРАТУРИ.

Roma locuta і створення на території греко-кат. перемиської епархії окремої апостольської адміністратури стало вже довершеним фактом. Історія створення цієї нової церковної одиниці в межах галицької греко-кат. провінції не датується вчорашнім днем. Думка повстала вже раньше, коли зі зміною державних кордонів галицька провінція в цілості найшлася в межах польської держави. Кожна новочасна держава хоче виконувати повноту влади на своїй території і мати нагляд над всіми проявами життя і організації — навіть і у церковній ділянці. Тому зі зміною державних границь ділено і дотеперішні католицькі епархії та творено нові в той спосіб, щоби границі епархій покривалися з границями держави. Як переходову стадію творено апостольські адміністратури, що після переговорів з даною державою в короткому часі ставали окремими самостійними епархіями. Так нпр. створено на Горішньому Шлеську окрему епархію в Катовицях, виділюючи її територію з римо-кат. архиепископства у Бресляві та приділюючи до неї кілька місяців тому польську територію колишнього австрійського Шлеська, що входив теж досі в склад бреслявської архіепархії по німецькій стороні. На сході знову з частини колишньої житомирсько-луцької римо-кат. епархії з осідком у Житомирі створено нову луцьку римо-кат. епархію для тих земель Волині, що припали Польщі.

Такий поділ був і у нас рівно перед 50 літами, коли створено окрему греко-кат. станиславівську епархію з південно-східних частин львівської архиепархії. Однак мотиви були тоді інші як сьогодні. А саме, причиною поділу був надто великий простір львівської архиепархії і за велике у ній число вірних, — отже причини чисто річевого, а не політичного характеру. В додатку за такий поділ старалися здавна у Відні та у Ватикані самі керманичі галицької греко-кат. провінції, і наша публична опінія гринула це розпорядження Апостольської Столиці, виданє очевидно в порозумінні з австрійським урядом, як поважний церковно-національний здобуток.

Інакше з Лемківщиною. Тут грав ролю не лише інтерес самої католицької Церкви — оборона перед наступом православія, яку чейже можна повести і перевести неконче адміністраційно-церковним поділом найстаршої галицької греко-католицької епархії, істнуючої (коли врахувати й незєдинені часи) ще від початку 13 стол., від першого історичного епископа Антонія Ярценковича. У нинішньому акті причини були наскрізь політичної натури і то не конче навіть церковно-політичного характеру. Лемківська Адміністратура це вислід співпраці й порозуміння Ватикану й Варшави без участи і проти волі українських греко-католицьких вірних і відповідальних чинників.

Оскільки знаємо, сталося це навіть без згоди теперішнього перемиського ординарія — єпископа Йосафата Коциловського, безпосередньо і особисто заінтересованого. Ані ЙЕ. митро

Запит в англійському парляменті про Закарпаття.

Після загально-українських справ, порушуваних в англійськім парляменті, піднесено дня 14. грудня ц. р. справу автономії Підкарпаття. Подаємо дослівний зміст запиту посла сер Роберта Ґоуера та відповідь на нього міністра закордонних справ сер Джона Саймона:

Сер Роберт Ґоуер: запитує п. міністра закордонних справ, що зробила чехословацька держава для того, щоб виконати зобовязання, перебрані нею згідно з умовою, підписаною дня 10. вересня 1919. р. в Сан Жермені ан Лай між Британською Імперією, Злученими Державами Америки, Францією, Італією, Японією з одного боку та Чехословаччиною з другого боку, яка обовязалася створити з української території, знаної загально під іменем Підкарпатська Русь, осібну автономну одиницю в межах чехословацької держави з окремим соймом та урядовцями, якими ставали би по змозі головно люди зпоміж місцевого населення; та коли ці зобовязання не виконані, то чи розпочато якісь заходи в цій справі, або чи мається на увазі їх розпочати?

Сер Джон Саймон, міністр закордонних справ, відповів: Розділи 10. до 13. того договору, про який шановний пан посол говорить і який відноситься до автономії Підкарпатської Руси, включено до 3. параграфу конституції Чехословацької Республики. Розділи 12. і 13. здійснено вже, урядовців вибирається справді по можности зпоміж місцевого населення, також здійснено і заступництво Підкарпатської Руси в чехословацькім парляменті. Чехословацький уряд признає отверто, що досі він не мав змоги виконати зобовязання зазначені в розділах 10. та 11., але декілька разів виявляв готовість виконати їх, коли тільки край матиме господарчу змогу нести тягарі автономної управи. Цю справу розглядала кілька разів комісія меншинових справ Ради Союзу Народів, а останнього разу в грудні 1930. р. Звіт, який видала комісія, висловлює переконання, що на чехословацький уряд можна числити, що він виконає дотичні точки договору, коли тільки будуть усунені теперішні перешкоди, якими є біднота краю та його відсталість.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

Несподіваний поворот мін. Ляваля до Парижа.

ПАРИЖ, 27. 12. ПАТ. Мін. Ляваль, який мав вернутись до Парижа щойно нині, приїхав до Ке д'Орсей вже вчора, себто на другий день свят. Преса здогадується, що приїзд прискорили французько-італійські переговори, які приспішать виїзд мін. Ляваля до Риму. „Пті Парізієн" здогадується, що мін. Ляваль виїде до Риму в найближчих днях. Крім того мін. Ляваль поїде до Льондону, щоби затіснити взаємини з брітійськими колами.

Приготовляли нове повстання в Астурії.

ПАРИЖ, ПАТ. З Мадриду повідомляють, що поліція перевела в Астурії масові ревізії. Недалеко Овіедо поліція викрила склад зброї і забрала 145 крісів, 5.000 гранат і 32 пачки з динамітом. Поліція арештувала 47 осіб. У Барсельоні суд засудив поручника гвардії на ... років заключення за те, що не повідомив уряд про затоговку до нової революції.

полит Шептицький, ані Преосв. еп. Коциловський не могли ремонструвати проти доверщеного факту з огляду на церковно-канонічну дисципліну, пануючу в католицькій Церкві.

Ще підчас перших підготовчих кроків польського уряду в цій справі, за часів пок. мін. Перацького, появилися були характеристичні коментарі не тільки у москвофільській, але теж і у польській проурядовій пресі, що зовсім ясно цю справу висвітлювали і не залишали ніяких сумнівів щодо її політичної сторінки. Чи справді Ватикан, польська національна політика і москвофільський табор, спільно заінтересовані й активно співпрацюючі у цій справі, — зроблять на ній „добрий інтерес" — покаже щойно майбутність. Покищо москвофілам здається, що вони вповні виграли кампанію на терені Лемківщини проти українців і перемиського владики, бо кандидатами на нове церковне становище були священики, яких вони причисляли до своєї групи і які мали би вести їхню політичну лінію. Однак завелися вони вже на першому номінаті на Апостольську Адміністратуру — о. д-рі Нагорянському, що не прийняв номінації, не хотячи бути мячем в руках ріжних політичних грачів та особисто не сподіючися добра з цієї гри для нашого народу і греко-кат. Церкви.

Минули місяці і прийшов новий кандидат — сьогодні вже номінат — о. д-р Василь Масцюх, парох в Горожанні Великій, пов. Рудки. Людина серед нашого громадянства, як рівнож і серед москвофільських кругів, майже зовсім невідома, не вважаючи на свої 62 роки життя. Син селян лемків з Нової Веси, новосандецького повіту, скінчив гімназію в Новому Санчі, де не мав змоги вчитися української мови, літератури й історії. Не вивчив теж і не знає московської мови. Нашу літературну мову опанував щойно на богословському факультеті і по українськи видав перед війною підручник з ділянки церковного права. Докторизувався у Відні, був потім професором у богословському ліцею в Перемишлі і доцентом на богословському виділі львівського університету. З початком світової війни попав на якийсь час до табору в Талергофі, звідки вернувся до Перемишля в 1915 р., а в 1916 пішов до австрійського війська як полевий духовник. По війні не вернувся до Перемишля на свою учительську посаду, хоч не мав ніяких перешкод від Ординаріяту, пішов на сільського пароха до Горожанни Великої, де проживає вже 14 літ.

В громадянському житті ні по одній стороні не брав досі буквально ніякої участи — і то навіть у своїй парохії. Є цілком незаписаною картою. Москвофілом у звичайному розумінні — не був і не є. Не пристав теж і до національно-активного українського табору, хоч, очевидно, він з роду українець.

Нині став особою, на котру звертаються очі нашого громадянства з німим запитом: що зробить на новому становищі?

Остаточно о. д-р В. Масцюх осягнув мету своєї особистої карієри і має в руках номінаційний декрет, що його дістав недавно з рук нунція у Варшаві. Склав там і офіціяльні візити міністрам віроісповідань і освіти та внутр. справ, а свого ординарія еп. Коциловського повідомив тільки сухим урядовим письмом про своє нове призначення. Зате зложив візиту у свому новому характері митроп. Шептицькому і еп. Бучкові. На днях виїзджає до Риму, звідки вернеться невдовзі з мітрою та приступить до виконування своїх нових обовязків.

На основі папської буллі виділено з перемиської епархії 9 деканатів. Кажуть, що число їх має бути побільшене і обняти теж і всі деканати на території політичних повітів сяніцького і ліського, які досі ще не входять у склад нової апостольської адміністратури, а територія яких найшлася недавно у краківській судовій апеляції та має прийти до краківського воєвідства.

По повороті з Риму о. д-р В. Масцюх має занятися зложенням свого церковно-адміністраційного апарату, якого осідком — як донесли вже часописи — буде Сянік. З найближчим роком займеться теж і творенням духовної семинарії для Лемківщини, якої питомці мають бути приміщені при богословському польському ліцею в Тарнові або при богословському польському факультеті у Кракові, щоби відділити їх від впливів Перемишля чи Львова. Зрештою, подрібні інструкції має він дістати в Римі.

Чи і коли прийде створення окремої самостійної греко-кат. епархії на Лемківщині, яка фігурує навіть в титулятурі перемиського владики, що має титул епископа перемиського, самбірського і сяніцького — покищо не знати. Наразі є тільки завішені юрисдикційні права перемиського ординарія на території вилучених деканатів, де вся юрисдикція належить апостольському адміністраторові, що ним є о. д-р В. Масцюх. Польські чинники покладають на нього великі надії. Чи ті всі надії здійсняться та у якій мірі, очевидно годі тепер передбачити.

Проти нового експерименту у ділянці нашої церковної політики наші відповідальні політичні кола, як також і наша громадянська опінія, рішучо застерігалися, що і підніс у останній промові голова Укр. Парл. Репрезентації пос. д-р Д. Левицький. Ми тепер ждемо на факти з діяльности о. д-ра В. Масцюха і відповідно до них буде йти наша дальша оцінка.

Мотив Ватикану „salus animarum" поданий у листі апост. нунція Мармаджія до митрополита Андрея, не конче мусить бути у практиці використовуваний проти національних інтересів українського народу.

Тут ще слід тільки пригадати, що експерименти нашим противникам не завше вдавалися і не пішли по їх національно-політичним намірам. Доказом цього хочби історія реформи Василіянського Чину з перед півсотні літ!

ш Д-р Степан Баран.

Резолюції Загального Зїзду „Рідної Школи".

Загальний Зїзд Рідної Школи з 25. грудня 1934. р.:

1) стверджує, що ідея рідного шкільництва й виховання, яку переводить в життя і репрезентує „Рідна Школа", охоплює щораз ширші маси;

2) висловлює признання всім тим, що несуть в якийнебудь спосіб труди й жертви в боротьбі за рідне шкільництво й виховання та взиває їх витревати дальше на своїх становищах;

3) взиває все українське громадянство розбудувати рідношкільні станиці і подбати, щоб у кожній українській громаді повстав діяльний Кружок „Р Ш.";

4) звертається з покликом до цілого українського загалу, а зокрема до всіх культурно-освітніх і економічних організацій піддержати моральню й матеріяльно „Рідну Школу" в усіх її змаганнях.

5) Щоб українська молодь, що кінчає школи, могла в істнуючих умовинах стати творчим чинником у житті українського народу, Загальний Зїзд доручає Головній Управі розпочати ще в цьому році переорганізування рідношкільного виховання й навчання у напрямі достроєння до наших господарських потреб.

6) В тій ціли Головна Управа зорґанізує відповідні курси для перевишколу рідношкільного вчительства, щоб воно могло повести виховання української молоді в напрямі вимог сучасного господарського життя.

7) Вжити всіх зусиль для орґанізації нових фахових шкіл.

8) Ті загально-освітні середні школи, що внаслідок малої фреквенції підупадають, постепенно переміняти на такі фахові школи, що в даній місцевості є найбільше потрібні.

9) Там, де це можливо, творити при загально-освітніх середніх школах пополудневі фахові школи і курси.

10) Для потреб села творити мандрівні курси для навчання й орґанізації домашнього промислу і ремесла.

11) Вважаючи вищий освітній рівень народу передумовою його дальшого розвитку, Загальний Зїзд закликає ввесь український загал посилати свої діти до українських приватних і українських державних шкіл усіх родів і ступнів.

12) Для уможливлення українській молоді доступу до шкіл Загальний Зїзд кладе на Головну Управу обовязок подбати про скору орґанізацію бурс у кожному місці, де істнують вищеступневі народні школи, загально-освітні і фахові.

13) З огляду на надзвичайно важке положення українського шкільництва й виховання Загальний Зїзд доручає Головній Управі скликати в найкоротшому часі, одначе безумовно в ділову році, нараду найвизначніших рідношкільних діячів та педагогів з метою:

а) розглянути теперішню шкільну і виховну ситуацію на українських землях,

б) застановитися над найбільше пекучими потребами українського шкільництва й виховання і над способами їх розвязки та

в) випрацювати можливости й напрямні шкільної і виховної діяльности на майбутнє.

14) Рідношкільна орґанізація всіх ступнів буде дбати у своїй діяльности передовсім про виховний зміст. Тому

а) треба поширити і скріпити розбудову започаткованої акції дитячих садків і передшкіль;

б) з огляду на те, що дитяча бібліотека є одною з найважніших форм національно-громадянського виховання молоді й одночасно найдешевшим засобом виховання, Загальний Зїзд взиває орґанізувати при кожному Кружку „Р. Ш." чинні рідношкільні бібліотеки для дітей і доросту;

в) спираючися на обовязуючому законі про товариства, що допускає гуртування молоді у товариствах, мають Кружки „Р. Ш." присвятити якнайбільше уваги на те, щоб український доріст обєднати в „Рідній Школі" і повести серед нього діяльність згідно з постановами виданого „Рі-

Процес убивника Кірова.

ПІДГОТОВЛЯЛИ АТЕНТАТ НА СТАЛІНА.

МОСКВА, ПАТ. Перед колеґією найвищого військового суду у Ленінграді відбувається процес проти вбивника Кірова Леоніда Ніколаєва та 13 товаришів. Акт обвинувачення каже, що підсудні були членами в роках 1933 і 1934 тайної терористичної організації під назвою „Ленінградський Центр", яка поширювала гасла „опозиції" Зіновєва і Троцького. Провідниками цієї групи були: Колєтинов, 29-літній студент, Шатський, 35-літній інжинір, Румянцев, 32-літній урядовець, Мандельштам, 38-літній урядовець, Мязніков, 34-літній урядовець, Левін, 37-літній урядовець, Сошицький, 35-літній урядовець, Ніколаєв, 30-літній урядовець. Крім того членами організації були такі підсудні: Соколов, Звездов, Юскін, Антонов, Ханік і Толмазов. Всі підсудні були членами комуністичної партії. Деяких усунули з партії за опозицію, але пізніше крім 6-ох останніх і Шатського приняли назад. Провід терористичної орґанізації поширював між своїми прихильниками такі думки, що ціле лихо в СССР походить від теперішнього проводу комуністичної партії себто від Сталіна, Молотова, Кагановича і Кірова. Найбільшим прихильником терористичної боротьби з провідниками СССР був Толмазов.

Ніколаєв зізнав, що змовники вхопились терору, бо не вірили, щоби методами партійної демократії вдалось відсунути Сталіна, Молотова та інших від керми. Змовники сподівались, що вбивство Кірова буде сиґналом до внутрішної боротьби в СССР, проти партії і большевицького уряду.

ІНТЕРВЕНЦІЯ ЧУЖИХ ДЕРЖАВ ЗНИЩИТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ УРЯД.

Брат Ніколаєва зізнав, що вбивник Кірова сподівався інтервенції чужих держав. Свідкові заявив, що буде допомагати кожній державі, яка нападе на СССР, бо большевицький уряд можна скинути тільки інтервенцією. Слідство устійнило, що Ніколаєв з Колєтиновом відвідували декількома наворотами одного консуля в Ленінграді чужої держави. Цей консуль нібито дав Ніколаєвові 5.000 рублів і радив увійти у взаємини з Троцьким.

Акт обвинувачення запевняє, що цілі і методи організації зіновєвців були однозгідні з цілями і методами білогвардійців. Члени орґанізації ділились на дві групи. Першою кермував Колєтінов, другою Шатський. Обі підготовляли самостійно атентат на Кірова, опісля атентат на Сталіна. Ніколаєв та інші підсудні, крім Шатського, признались до приналежности до орґанізації. Частина підсудних запевняє, що не знала про терористичний характер організації і не брала участи в зорґанізуванні атентату на Кірова. Ніколаєвові закидає акт обвинувачення вбивство Кірова, іншим підсудним закидають державну зраду і підготовку та орґанізацію терористичних актів проти большевицьких урядовців.

вчинки, не робилаб того, що собі дозволяє п. Коростовець, який, наприклад непристойним способом нападає на відмого славіста, керманича Славянського Інституту в Льондоні проф. Перса та члена парляменту Локар Лампсона.

Нечуваним способом нападає п. Коростовець і на відомого оборонця недержавних націй льорда Дікенсона. Цьому визначному англійському політикові та полк. Мальонові п. Коростовець закидає, що вони, мовляв, пускають „брехливі чутки" на допомоговий комітет „під головуванням Вельможної Панни Гетьманівни Єлисавети" Скоропадської, що працює в Берліні.

Можна було би наводити подібні „елеґантні" уступи з писанини п. Коростовця без кінця. Власне ціла стаття переповнена від першого до останнього рядка інсинуаціями, вигадками, ганебними підозріннями і нікчемними обвинуваченнями. Читаючи ці всі публіцистичні вправи п. Коростовця, думаєш собі: кому й яка користь від такої „пропаґанди"? Чи хоче п. Коростовець навіть тих нечисленних англійців, що мають симпатії до української справи, знеохотити й примусити сказати, що взагалі українці ще не доросли до культурної, розумної і чесної політики? Чи може п. Коростовець сподівається, що його прийматимуть із розпростертими обіймами і льорд Дікенсон, і полк. Мальон, і проф. Перс і інші після того, як він усіх їх у своїй статті назвав „большевицькими агентами"?

Щоби це питання вирішити, звертаємось до особи самого п. Коростовця. Бо хтож сам той „критик", що так безапеляційно роздає нагороди й осуди направо й наліво? Хто такий п. Коростовець?

Канадійська українка, що була 1934. р. на Українському Жіночому Конґресі у Станиславові, пані Г. Романчич, оповідала на публичнім рефераті в одній европейській столиці про п. Коростовця, що він зробив на неї враження „півфранцуза, пів-москаля", бо не міг з нею навіть заговорити по українськи. П. Коростовець виринув на українському обрію в звязку з нещасливим „гетьманським орґаном" в Анґлії „Інвестиґейтор". Це не „брехливі чутки" (згідно з елеґантним виразом п. Коростовця. — Ред.), а чиста правда, що той „Інвестиґейтор" виходив до кінця січня 1934. коштом такої особи як п. Монді Ґреґорі, якого за шахрайство анґлійський державний суд засудив до вязниці а потім позбавив права британського горожанства! І ціла акція п. Коростовця в Льондоні „луснула" після того, як викрито аферу його спільника — п. Монді Ґреґорі.

Тепер п. Коростовець мусів тікати від своїх кредиторів з Анґлії. Отже, на прощання, цей „джентельмен" по свому розправляється з немилими йому українськими і англійськими діячами в Льондоні.

Коли ті люди, що проголосили в 1918. р. „федерацію" з Росією, тепер стають у позу єдиних на цілий світ українських самостійників і державників, то це робить тільки високо комічне враження. Коли ті самі „гетьманці" за якусь там суму мадярських пенго визнають „історичні кордони Мадярщини" разом з українським Закарпаттям і одночасно кричать про „соборництво", то це кожна поважна людина зустріне тільки, як особливо смачний жарт.

Колиж п. Коростовець, після того, що він накоїв у Льондоні, нарікає на англійських політиків за те, що вони його оминають, і з помсти за те називає їх „большевицькими провокаторами" і „англійськими наймитами московського інтернаціоналу" (Так!), то це вже переходить межі смішного. Це вже патольоґія!

П. Коростовець повинен би знати, що то в Анґлії обовязує чесна гра. Анґлійці всіх партій і напрямків не люблять, не переносять нечесних методів політичної боротьби. Тому зі своїми орієнтальними, азіятськими методами п. Коростовець у Льондоні не мав і не буде мати успіху.

„Пошкробайте росіянина, а знайдете татарина". Ця французька приказка характеризує якнайкраще ново-наверненого до українства п. Коростовця. Чи досягне він цією татарською тактикою користи для себе та для т. зв. „гетьманського руху"? Досвід п. Коростовця в Анґлії показує протилежне.

М. Галькевич.

Свята української державности за кордоном.

Українські закордонні часописи доходять до нас у дуже рідких випадках. З коротких вісток, які дійшли до нас посередньою дорогою, довідуємося, що вся українська еміграція відсяткувала цього року в місяці листопаді Свята Української Державности концертами й академіями та богослуженнями за покійних борців за волю України.

Листопадові Свята між іншими відбулися (крім тих, про які в „Ділі" вже були дописи):

В Злучених Державах:

Бріджпорт і Кемден, Па. — заходами українських церковних громад (Карпо Мощук).

Гемтремк, Міч. — зах. IV. Округи Союзу гетьманців-державників та українських товариств (Й. Косій).

Елмайра, Н. Й. — зах. Української Громади (П. Базарницький).

Едвардсвіл, Па. — зах. Української Церкви св. Володимира (М. Цебрич).

Йонгставн, Ог. — зах. Церковної Громади (о. Ів. Забава).

Сидней, Н. Ш. — зах. Української Католицької Парохії.

Шікаго, Ілл. — зах. Союзу гетьманців-державників (д-р О. Тарнавський).

В Канаді.

Бінфейт, Саск. — зах. українських націон. товариств (І. Пантелюк).

Брендон, Ман. — зах. чит. „Просвіти" (Ол. Мушій).

Вінніпеґ, Ман. — зах. українських просвітно-культурних організацій (Д. Будка).

Едмонтон, Алта — зах. Союзу гетьманців-державників і Народнього Дому (Іл. Мазуркевич).

Монтреал, Кв. — зах. Т-ва „Просвіта" ім. Т. Шевченка (І. Ониськів).

Монтреал, Кв. — зах. Т-ва ім. Драгоманова, Молодих Каменярів і Т-ва ім. О. Басараб (А. Писарський).

Пойнт Ст. Чарлес — зах. Братства Українців Гр.-Католиків.

Сарнія, Онт. — зах. Т-ва „Просвіта" ім. Т. Шевченка (Сем. Аронець).

Торонто, Онт. — зах. Українського Народнього Дому (Н. Хабаль).

В Арґентині:

Буенос Айрес — зах. Комітету Листопадового Свята Т-ва „Просвіта" і „Сокола" (П. Кузьмич).

У Франції.

Геттанж — зах. української робітничої кольонії. Участь у Святі взяло понад 40 сусідніх українських кольоній (Масляк).

Лонґвіле — зах. Т-ва „Просвіта" (С. Іванюх).

На всіх повищих Святах аранжери й присутні памятали про українських інвалідів, уладили збірки жертв і відіслали їх до УКГОДІ, Львів, Потоцького 48.

причини стали народовці тратити в краю грунт під ногами на користь москвофільської партії. Консолідація була таким чином конечною реакцією проти нової ери і її наслідків, а коли в ній були також і злі сторони, то вина за це спадає передовсім на тих, котрі цю конечність спричинили, отже на самого Барвінського. Та до сього питання вернуся ще нераз пізніше.

З початком 1891 року відбулися вибори до парляменту. Всі надіялися, що з огляду на нову еру вибори відбудуться леґально, без більших зловживань та що русини зможуть добути трохи приличніше число мандатів. Перед новою ерою аґітували її прихильники також і тим, що вказували на приречення Баденія в цих напрямах з огляду на ті вибори. Та приречення це не сповнилося. Вибори ті переведено так, як і дотеперішні, хоч не було таких „вопіючих" насильств, як у 1895 і 1987 рр. Переводжені були ті вибори не спільно з москвофілами, але окремо від них. Москвофільські кандидати ніде не вийшли, одначе народовцям не помагав ані уряд, ані поляки. Вийшли тільки Романчук, Барвінський, Телішевський, Охримович, Мандичевський; значить: нова ера не принесла й тут ніякої користи.

Не зважаючи на те, що гаслом було переводити вибори окремо, без москвофілів, то на провінції виборці самі від себе лучилися разом і ставили спільних кандидатів проти поляків, або „правительственників". Так напр. в окрузі Стрий, Дрогобич, Жидачів народовці і москвофіли поставили спільно кандидатом Миколу Герасимовича, начальника суду в Миколаєві, проти правительственного кандидата Ксенофонта Охримовича, який був вибраний. Романчук мусів у Бібрці перейти через постиний іспит супроти польського кандидата Рудницького, який на прилюдних зборах зажадав від нього приречення: „Patrz mi pan prosto w oczy" — чи дотримає зобовязань, принятих новою ерою й аж тоді зрікся на його користь кандидатури. Всюди приходило до дуже прикрих сцен і роздорів між самими руськими виборцями, що досі привикли були йти разом, а тепер не могли зорієнтуватися, що все це має значити. І це підкопувало дуже довіря до народовецької партії, яка в деяких повітах була дійсно піддержувана урядом і поляками, хоч підтримування таких кандидатів, як Мандичевський або Охримович не приносило чести партії, а народній справі користи.

Мені оферували тоді мандат з двох округ: з округи Чортків-Бучач, де за моєю кандидатурою стояв рухливий тоді організатор Бучаччини, суддя Роман Сосновський, і рівночасно в окрузі Тернопіль-Скалат-Збараж, де йшла боротьба між Миколою Січинським і москвофілом Коблянським. Я перебував тоді кілька місяців у Тернополі, приготовляючись там до адвокатського іспиту. А тому, що я дався пізнати як противник нової ери, москвофіли рішили були задля уникнення боротьби поставити мене, якщо народовці відступлять від Січинського. Народовці на це згодилися, а сам Січинський проголосив мою кандидатуру. Та я, стоячи саме перед отворенням адвокатської канцелярії, не міг рішитись на це, виходячи з погляду, що аби бути політиком, — мушу передовсім забезпечити собі матеріяльну незалежність; з цієї причини зрікся я кандидатури в обох округах, в яких своєю дорогою руські кандидати перепали.

(Далі буде)

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Японські делегати на морську конференцію в Льондоні Матсудайра й адмірал Ямамото одержали з Токіо нові вказівки. Здогадуються, що дійде до нової стрічі японських і англійських делегатів.

— Литовська преса пише, що незабаром міністр закордонних справ Лозорайтіс підпише з урядом Данії договір про видавання вязнів.

— Коло Турірови на Далекому Сході большевики арештували двох китайців під закидом шпіонажі. Завданням арештованих було довідатись про розміщення большевицького війська, стану доріг, будови касарень і т. д.

— Мадярський міністр закордонних справ Каня заявив, що Мадярщина веде мирову політику і радо приступить до співпраці над поправою положення в Европі.

Масові арештування в Німеччині.

„Лє Жур“ повідомляє, що перед латинськими святами тайна поліція перевела масові арештування у Берліні і в деяких містах у Німеччині. Число арештованих доходить до 3.000. Між арештованими находяться здебільша колишні комуністи, які негайно по приході Гітлера до влади вступили до націонал-соціялістичної партії. Крім того арештовано багато провідників пробоєвих відділів і кількох вищих старшин райхсвери. Влада не видала ніякого комунікату про ці масові арештування. „Матен“ пише, що в останній хвилині вдалось викрити змову проти Гітлера. Змовники плянували захопити будинок міністерства райхсвери у Берліні. Тому військо і поліція обсадила будинок міністерства райхсвери. Причиною невдоволення є розброювання пробоєвих відділів.

Революція в Альбанії?

ЛЬОНДОН, 27. 12. ПАТ. З Атен надійшли вістки, що вчора пополудне в Альбанії вибухла революція під проводом одного з адютантів албанського короля Ахмеда Зоґу. Повстанці здобули місцевість Дівру в південній Альбанії.

ТІРАНА, 27. 12. ПАТ. Урядово повідомляють, що вістки закордонної преси про вибух революції в Альбанії зовсім безосновні. В усьому краю зовсім спокійно.

Будова 900 літаків.

Горячкові зброєння Злучених Держав.

ВАШИНҐТОН, 27. 12. ПАТ. Міністерство війни рішило створити велику повітряну фльоту з 900 літаків, яка кожної хвилини буде готова до акції. Фльота буде підлягати безпосередно шефові ґенерального штабу.

З нагоди виступу п. Коростовця проти анґлійців.

Дещо про занепад пристойности в органах преси прихильників п. Скоропадського.

У „Хліборобському Шляху“ з 18. листопада 1934. р. оголошена довга стаття п. Володимира Коростоця під назвою „Англія й українська проблема“.

Не будемо входити в оцінку цієї статті по суті, можна тільки загалью сказати кілька слів про методу, що її уживає автор, доказуючи немину́чість перемоги прихильників незалежности України над її противниками. Вражає анахронічний поділ світа в уяві п. Коростовця, на ворогів і приятелів большевизму. Ці катеґорії міцно засіли в голові п. Коростовця, і він ними „воює“ при кожній нагоді.

Як показали події, його метода оцінки явищ і подій міжнародньої політики цілком фальшива, неправильна. Всі проґнози і здогади п. Коростовця щодо політики світових держав у відношенні до СССР не можна інакше назвати, як дуже фантастичними. Але не цей бік інтересує нас у статті п. Коростовця. Вражає в його інформації з Льондону те, що він безоглядно, зовсім не по джентельменськи, нападає на всіх, хто міг з тих чи інших причин йому не подобатися. Всіх, хто йому не до вподоби в Анґлії, п. Коростовець називає просто большевиками або „спільниками Москви“.

Наперед п. Коростовець висуває „тяжку артилєрію“ проти „Українського Бюра“ в Льондоні, що засноване, як відомо, американським українцем п. Я. Макогоном 1931. р. Щоб уявити собі рівень „критики“ п. Коростовця, наведемо з його статті уступ: „Для боротьби з національно-державницькою українською працею (читай — з напрямком п. Скоропадського) орґанізує Москва в Льондоні українські ґрупи“. До цих „українських ґруп“ зачисляє п. Коростовець, як п. Макогона так і відомого приятеля українців б. посла до анґлійського парляменту полковника Мальона! Без обиняків пише п. Коростовець, що, мовляв, полк. Мальон „в Анґлії закликав до активного комунізму і був за це посаджений у вязницю; ще й тепер стоїть він на чолі багатьох орґанізацій для допомоги большевицьким вязням у капіталістичних країнах“. Усе те виссане з пальця. В тім ні слова правди*.

Імя і політична фізіономія полк. Мальона досить відомі українському громадянству, і не п. Коростовцеві виступати з очорнюванням анґлійського приятеля українського народу. Але що втратить від того п. Коростовець? Йому цілком усе байдуже. Зате, що деякі визначні анґлійські прихильники України не схотіли мати діла з такою невиразною особою, як п. Коростовець, він починає в сліпій злобі всіх їх називати большевиками або большевицькими аґентами.

Але цими „джентельменськими“ нападами на Українське Бюро п. Коростовець не обмежується. Він з доброго дива непристойно атакує, не називаючи імени „одного канадійського українця, приятеля керманича цього бюра (Українського Бюра. — Ред.) п. Кисілевського“. Цьому канадійському українцеві, що виступав з рефератом у Королівському Інституті в Льондоні п. Коростовець ставить закид, що він у своєму рефераті обстоював ідею зєднання українських земель „через війну проти Польщі, Румунії, Чехії“. Правда, із статті п. Коростовця видно, що він не був на тому рефераті „одного канадійського українця“, бо, мовляв, — „орґанізатори цього відчиту зробили все можливе, щоби не допустити на зібрання й дискусії представників державницько-національного українського руху“. (Так величає п. Коростовець своїх однопартійників зпід стягу п. Скоропадського!).

Це не є таємниця, що тим „одним канадійським українцем“ був п. Петро Лазарович, адвокат в Едмонтоні, людина, що виявила у своїй діяльности і в публичних виступах розвагу й обєктивність. З ненависти до Українського Бюра в Льондоні п. Коростовець кидає інсинуації на п. Лазаровича, бож дійсно ніякої війни п. Лазарович у своєму відчиті в Льондоні не пропонував. На рефераті п. Лазаровича п. Коростовець не був, і вся його інформація — це матеріял „виссаний з пальця“. Ці методи й поведінка п. Коростовця примушують як українців в Анґлії, так і анґлійців, що цікавляться українською справою, обминати товариства цього „репрезентанта гетьманського руху“. П. Коростовець каже, наприклад що льорд Чарнвуд ухилився від зустрічі з ним в „незвичайно некоректний для анґлійця спосіб“. Щож тут дивного?

Сам п. Коростовець у своїй статті дискваліфікує себе, як репрезентанта „державницько-національного українського руху“. Бо при всяких обставинах кожна людина, що відповідає за свої

*) Довідуємося, що полк. Мальон віддає справу наклепів „Хлібор. шляху“ до суду. Ред

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 28. ГРУДНЯ 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 59

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Це на кожний спосіб лишилося плямою в політичному житті Романчука. Вина „нової ери“ тяжить на нім таксамо, як на Барвінськім. Сама заява Романчука нічим незамітна. Зложив він її при ґенеральній буджетовій дебаті в дні 25. листопада 1890 р., висказуючи як програму русинів самостійність національну, вірність для держави і греко-кат. церкви, умеркований лібералізм і старання про розвій селянства і міщанства. До цієї програми приступив виразно у тій самій дебаті митрополит Сембратович. Москвофільські посли підняли проти того заміти, що програма Романчука не була ухвалена в клюбі та що українські посли продали себе за десять-ґульденові мандати до парляменту. Бадені нібито заявив прихильність для цієї програми, одначе з тим застереженням, „żeśmy sobie nic nie obiecali i nie przyrzekli“; значить: Бадені отверто заявив, що зробив інтерес з нашими послами.

„Нова ера“ викликала в краю великий заколот. Виступили проти неї не тільки москвофіли, але й значна частина народовців, яка дивилася глибше в справу і розуміла, що та політика принесе українській справі велику шкоду. І так було дійсно. Нова ера,в якій опинилося, віручи Барвінському, багато наших дійсно чесних, та політично невишколених людей, була для української справи, зокрема для української народовецької партії, великим нещастям і рівночасно великою перемогою для поляків і для Баденія. Поминувши вже факт, що серед розбиття солідарности й сили руської опозиції утратили русини змогу належно поставити українську справу супроти держави, визискати положення і здобути дійсні користи політичні, — утратила народовецька українська партія те значіння і ту силу, до якої вже була дійшла, ту симпатію, яку мала серед народу майже неподільно. З партії, що стояла принципіяльно по стороні громадських свобід, зійшла вона на становище не то вже угодової, але обдуреної при угоді, незручно і неспосібно поведеній. Зате москвофільська партія, яка вже була близько ліквідації, набрала нових сил, як партія опозиційна, що оберігала права народу. Нова ера, певно проти інтенцій О. Барвінського, оживила цю партію, надала їй сили і рівночасно загострила її тон.

Фатальні наслідки нової ери показалися швидко: від неї відскочило все, що було дійсно чесне і в дійсно добрій вірі. Лише з самого початку викликала була нова ера в деяких народовецьких кругах „телячий восторг“. Виявилося це особливо на зборах „Народньої Ради“ 25. грудня 1890 р. Явились на тих зборах усі епископи з капітулами, очевидно, на приказ Баденія, бо досі цього не бувало. Між тими членами капітули були також ряні москвофіли, напр. Литвинович зі Станиславова, які на збори „Народньої Ради“ з власної волі не булиб ніколи пішли. Прийшло також багато людей, про яких досі ніхто не знав, що вони русини. Спалили там багато кадила, виголосили багато славословій. Відтак почали з провінції надсилати адреси до Романчука з признанням. Висилали головно священики масово, не з іншої причини, як тому, що за тою політикою стояв митрополит та епископи.

Та це захоплення проминуло скоро. Показалося, що система в краю не змінилася, що Бадені щойно тепер почав на добре гуляти. Показалося це вже в 1891 році при виборах до парляменту, а відтак прийшли славні Баденівські криваві вибори в 1895 і 1897 рр. Усьому загалові отворились очі. Нова ера стратила рішучо своїх прихильників. Лишилися при ній тільки нечисленні одиниці під проводом Барвінського, як відстрашаючий приклад, як не слід політики робити, а дальше Січинський, Телішевський, почасти Савчак. Романчук, Барвінський і Телішевський дістали мандати до парляменту, а Телішевський крім цього дохідний нотаріят у Бучачи; Січинський, якого участь у новій ері була для мене дуже прикрою несподіванкою, дістав дохідну парохію — regie collationis у Стопчатові.

Я був від самого початку рішучим противником нової ери. Вона розєднала мене з Барвінським, не зважаючи на стількилітню приязнь. І на тому становищі стояв я все.

Вислідом нової ери була політична консолідація українців з москвофілами, що мала на ціли спільну опозицію проти поляків, а передусім спільну виборчу акцію. Та консолідація є в очах Барвінського і його сподвижників і досі смертельним гріхом діячів національно-демократичної партії та головною зброєю проти них. Тимчасом та консолідація була конечністю, бо нова ера стягнула на ввесь загал народовців марку угодовости і запродання полякам та ще й без ніяких користей. Отже з цієї

ачинки, не робилаб того, що собі дозволяє п. Коростовець, який, наприклад непристойним способом нападає на відмого славіста, керманича Славянського Інституту в Льондоні проф. Перса та члена парляменту Локар Лампсона.

Нечуваним способом нападає п. Коростовець і на відомого оборонця недержавних націй льорда Дікенсона. Цьому визначному англійському політикові та полк. Мальовові п. Коростовець закидає, що вони, мовляв, пускають „брехливі чутки" на допомоговий комітет „під головуванням Вельможної Панни Гетьманівни Єлисавети" Скоропадської, що працює в Берліні

Можна було би наводити подібні „елеґантні" уступи з писанини п. Коростовця без кінця. Власне ціла стаття переповнена від першого до останнього рядка інсинуаціями, вигадками, ганебними підозріннями і нікчемними обвинуваченнями. Читаючи ці всі публіцистичні вправи п. Коростовця, думаєш собі: кому й яка користь від такої „пропаґанди"? Чи хоче п. Коростовець навіть тих нечисленних англійців, що мають симпатії до української справи, знеохотити й примусити сказати, що взагалі українці ще не доросли до культурної, розумної і чесної політики? Чи може п. Коростовець сподівається, що його прийматимуть із розпростертими обіймами і льорд Дікенсон, і полк. Мальов, і проф. Перс і інші після того, як він усіх їх у своїй статті назвав „большевицькими аґентами"?

Щоби це питання вирішити, звертаємось до особи самого п. Коростовця. Бо хтож сам той „критик", що так безапеляційно роздає нагороди й осуди направо й наліво? Хто такий п. Коростовець?

Канадійська українка, що була 1934. р. на Українському Жіночому Конґресі у Станиславові, панна Г. Романчич, оповідала на публичнім рефераті в одній европейській столиці про п. Коростовця, що він зробив на неї враження „півфранцуза, пів-москаля", бо не міг з нею навіть заговорити по українськи. П. Коростовець вирінув на українському обрію в звязку з нещасливим „гетьманським орґаном" в Англії „Інвестиґейтор". Це не „брехливі чутки" (згідно з елеґантним виразом п. Коростовця. — Ред.), а чиста правда, що той „Інвестиґейтор" виходив до кінця січня 1934. коштом такої особи як п. Монді Ґреґорі, якого за шахрайство англійський державний суд засудив до вязниці а потім позбавив права британського горожанства! І ціла акція п. Коростовця в Льондоні „луснула" після того, як викрито аферу його спільника — п. Монді Ґреґорі.

Тепер п. Коростовець мусів тікати від своїх кредиторів з Англії. Отже, на прощання, цей „джентельмен" по свому розправляється з немилими йому українськими і англійськими діячами в Льондоні.

Коли ті люди, що проголосили в 1918. р. „федерацію" з Росією, тепер стають у позу єдиних на цілий світ українських самостійників і державників, то це робить тільки високо комічне враження. Коли ті самі „гетьманці" за якусь там суму мадярських пенго визнають „історичні кордони Мадярщини" разом з українським Закарпаттям і одночасно кричать про „соборництво", то це кожна поважна людина зустріне тільки, як несмачний жарт.

Колиж п. Коростовець, після того, що він накоїв у Льондоні, нарікає на англійських політиків за те, що вони його оминають, і з пімсти за те називає їх „большевицькими провокаторами" і „англійськими наймитами московського інтернаціоналу" (Так!), то це вже переходить межі смішного. Це вже патольоґія!

П. Коростовець повинен би знати, що то в Англії обовязує чесна гра. Англійці всіх партій і напрямків не люблять, не переносять нечесних методів політичної боротьби. Тому зі своїми орієнтальними, азійтськими методами п. Коростовець у Льондоні не мав і не буде мати успіху.

„Пошкробайте росіянина, а знайдете татарина". Ця французька приказка характеризує якнай краще ново-наверненого до українства п. Коростовця. Чи досягне він цією татарською тактикою користи для себе та для т. зв. „гетьманського руху"? Досвід п. Коростовця в Англії показує противне.

М. Гальквич.

Свята української державности за кордоном.

Українські закордонні часописи доходять до нас у дуже рідких випадках. З коротких вісток, які дійшли до нас посередньою дорогою, довідуємося, що вся українська еміграція відсвяткувала цього року в місяці листопаді Свята Української Державности концертами й академіями та богослуженнями за покійних борців за волю України.

Листопадові Свята між іншими відбулися (крім тих, про які в „Ділі" вже були дописи):

В Злучених Державах:

Бріджпорт і Кемден, Па. — заходами українських церковних громад (Карпо Мошук).

Гемтремк, Міч. — зах. IV. Округи Союзу гетьманців-державників та українських товариств (Й. Косій).

Елмайра, Н. Й. — зах. Української Громади (П. Базарницький).

Едвардсвіл, Па. — зах. Української Церкви св. Володимира (М. Цебрич).

Йонгставн, Ог. — зах. Церковної Громади (о. Ів. Забава).

Сидней, Н. Ш. — зах. Української Католицької Парохії.

Шікаго, Ілл. — зах. Союзу гетьманців-державників (д-р О. Тарнавський).

В Канаді.

Бінфейт, Саск. — зах. українських націон. товариств (І. Пантелюк).

Брендон, Ман. — зах. чит. „Просвіти" (Ол. Мушій).

Вінніпеґ, Ман. — зах. українських просвітно-культурних організацій (Д. Будка).

Едмонтон, Алта — зах. Союзу гетьманців-державників і Народнього Дому (Іл. Мазуркевич).

Монтреал, Кв. — зах. Т-ва „Просвіта" ім. Т. Шевченка (І. Ониськів).

Монтреал, Кв. — зах. Т-ва ім. Драгоманова, Молодих Каменярів і Т-ва ім. О. Басараб (А. Писарський).

Пойнт Ст. Чарлес — зах. Братства Українців Гр.-Католиків.

Сарнія, Онт. — зах. Т-ва „Просвіта" ім. Т. Шевченка (Сем. Аронець).

Торонто, Онт. — зах. Українського Народнього Дому (Н. Хабаль).

В Аргентині:

Буенос Айрес — зах. Комітету Листопадового Свята Т-ва „Просвіта" і „Сокола" (П. Кузьмич).

У Франції.

Геттанж — зах. української робітничої кольонії. Участь у Святі взяло понад 40 сусідніх українських кольоній (Масляк).

Лонґвіле — зах. Т-ва „Просвіта" (С. Іванюх).

На всіх повищих Святах вранжери й присутні памятали про українських інвалідів, уладили збірки жертв і відіслали їх до УКГОДІ, Львів, Потоцького 48.

причини стали народовці тратити в краю ґрунт під ногами на користь москвофільської партії. Консолідація була таким чином конечною реакцією проти нової ери і її наслідків, а коли в ній були також і злі сторони, то вина за це спадає передовсім на тих, котрі цю конечність спричинили, отже на самого Барвінського. Та до сього питання вернуся ще нераз пізніше.

З початком 1891 року відбулися вибори до парляменту. Всі надіялися, що з огляду на нову еру вибори відбудуться леґально, без більших зловживань та що русини зможуть добути трохи приличніше число мандатів. Перед новою ерою аґітували її прихильники також і тим, що вказували на приречення Баденія в цих напрямах з огляду на ті вибори. Та приречення це не сповнилося. Вибори ті переведено так, як і дотеперішні, хоч не було таких „вопіючих" насильств, як у 1895 і 1987 рр. Переводжені були ті вибори не спільно з москвофілами, але окремо від них. Москвофільські кандидати ніде не вийшли, одначе народовцям не помагав ані уряд, ані поляки. Вийшли тільки Романчук, Барвінський, Телішевський, Охримович, Мандичевський; значить: нова ера не принесла й тут ніякої користи.

Не зважаючи на те, що гаслом було переводити вибори окремо, без москвофілів, то на провінції виборці самі від себе лучилися разом і ставили спільних кандидатів проти поляків, або „правительственників". Так напр. в окрузі Стрий, Дрогобич, Жидачів народовці і москвофіли поставили спільно кандидатом Миколу Герасимовича, начальника суду в Миколаєві, проти правительственного кандидата Ксенофонта Охримовича, який був вибраний. Романчук мусів у Бібрці перейти через постидний іспит супроти польського кандидата Рудницького, який на прилюдних зборах зажадав від нього приречення: „Patrz mi pan prosto w oczy" — чи дотримає зобовязань, принятих новою ерою й аж тоді зрікся на його користь кандидатури. Всюди приходило до дуже прикрих сцен і роздорів між самими руськими виборцями, що досі привикли були йти разом, а тепер не могли зорієнтуватися, що все це має значити. І це підкопувало дуже довіря до народовецької партії, яка в деяких повітах була дійсно піддержувана урядом і поляками, хоч підтримування таких кандидатів, як Мандичевський або Охримович не приносило чести партії, а народній справі користи.

Мені оферували тоді мандат з двох округ: з округи Чортків-Бучач, де за моєю кандидатурою стояв рухливий тоді організатор Бучаччини, суддя Роман Сосновський, і рівночасно в окрузі Тернопіль-Скалат-Збараж, де йшла боротьба між Миколою Січинським і москвофілом Коблянським. Я перебував тоді кілька місяців у Тернополі, приготовляючись там до адвокатського іспиту. А тому, що я дався пізнати як противник нової ери, москвофіли рішили були задля уникнення боротьби поставити мене, якщо народовці відступлять від Січинського. Народовці на це згодилися, а сам Січинський проголосив мою кандидатуру. Та я, стоячи саме перед отворенням адвокатської канцелярії, не міг рішитись на це, виходячи з погляду, що аби бути політиком, — мушу передовсім забезпечити собі матеріяльну незалежність; з цієї причини зрікся я кандидатури в обох округах, в яких своєю дорогою руські кандидати перепали.

(Далі буде)

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Японські делеґати на морську конференцію в Льондоні Матсудаіра й адмірал Ямамото одержали з Токіо нові вказівки. Здогадуються, що дійде до нової стрічі японських і англійських делеґатів.

— Литовська преса пише, що незабаром міністр закордонних справ Лозорайтіс підпише з урядом Данії договір про видавання вязнів.

— Коло Турірова на Далекому Сході большевики арештували двох китайців під замітом шпіонажі. Завданням арештованих було довідатись про розміщення большевицького війська, стану доріг, будови касарень і т. д.

— Мадярський міністр закордонних справ Каня заявив, що Мадярщина веде мирову політику і радо приступить до співпраці над поправою положення в Европі.

Загальна військова служба в Німеччині

ҐЕН. БЛЬОМБЕРҐ ПРО ЗБРОЄННЯ.

БЕРЛІН, ПАТ. Міністр райхсвери ґен. Бльомберґ в інтерв'ю з представником „Есошіейтед Прес" заперечив усякі вістки про тайні німецькі зброєння, перемальовування зброї і літаків та маґазинування вибухових матеріялів. Про стан теперішніх зброєнь Німеччини відмовив ближчих вияснень кажучи, що їх може дати тільки сам Гітлер. Франція спроваджує літаки з Америки, щоби їх наслідувати.

По відомих подіях з 30. червня ц. р. у Німеччині „забава в військо" пробоєвих відділів закінчилась. На бажання Гітлера збройну силу німецького народу репрезентує тільки райхсвера. Міністр підкреслив, що особисто є прихильником загальної військової служби в Німеччині. Одначе тим не хоче сказати, що виступає проти дотеперішньої діяльности професійної армії. Військо для німців є школою творення характерів. Пробоєві відділи і табори праці мають спеціяльні завдання. Їх члени призвичаюються до послуху, дисципліни, ладу і товариськости. Вояками стануть щойно тоді, коли їх вишколять у рядах армії.

ГОЛОСИ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ.

Інтерв'ю ґен. Бльомберґа знайшло живий відгомін у французькій пресі. „Пті Журналь" пише, що між райхсверою і пробоєвими відділами ведеться глуха боротьба. Її ведуть теж крайні націонал-соціялістичні елементи з німецькими консерватистами. В уряді кипить теж боротьба між його членами. Тому в Німеччині незабаром дійде до нових подій. Одначе коли навіть дійде до масових арештувань і розстрілів райхсвера не допустить, щоби вони прибрали завеликі розміри.

„Ер Нувель" пише, що райхсвера допомогла Гітлерові прийти до влади. Тому зажадала від канцлера, щоби вів політику дозброєння. З цією метою у Німеччині пропаґують загальну військову службу. І нема вже двох думок, що так станеться.

Компромітац'я Комінтерну.

Чому Зіновєва і Каменєва не розстріляли?

Французький щоденник „Журналь" оголосив сензаційні подробиці з розмови Зіновєва зі Сталіном безпосередньо перед його арештуванням. Зіновєв заявив Сталінові, що з Каменєвом зладив обємистий меморіял, де подав компромітуючі ревеляції про методи III. інтернаціоналу за кордоном. Цей меморіял передав до редакції одної зі закордонних часописів, яка його оголосить негайно на випадок розстрілу Зіновєва або Каменєва. Ця вістка заскочила Сталіна і тому обох визначних комуністичних вожаків не розстріляли, але вислали на Сибір на досмертне заслання.

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Видавництва: „ДНІПРО" й „ХОРТИЦЯ" звертаються з великим проханням до Вш. відборців календаря **„Дніпро" на 1935 р.** і повісти А. Чайковського **„Полковник Кричевський"** вирівняти належність за ці книжки. 747

— Приймаю як давніше в моїм дентистичнім заведенні від 9—1 і 3—6, в неділі і свята від 9—10. Львів, Сикстуська 17. — **Насс.** 725 3-3

— Пригадуємо, що в суботу, 29. XII., в год. 7. веч. у салі „Бесіди" відбудеться черговий відчит д-ра Михайла Драгана п. н. „Імпресіонізм". Дуже цікава і актуальна для любителів мистецтва тема буде докладно вияснена з мистецької і технічної сторони на тлі мистецького руху цілого XIX. ст. Відчит буде ілюстрований відповідними ілюстраціями на екрані. Вступ за добровільними датками.

— Зібрання Фільольоґічної Секції Н. Т. Ш. відбудеться в суботу 29. грудня в 18. годині в Бібліотеці НТШ. для реферату І. Свєнціцького про працю А. Стендер-Петерсена: „Варязькі саґи в староруських літописах". Після реферату вибір нових членів.

— Вистава УСС., яку відкрили 23. ц. м., стрінулась із загальним зацікавленням та прихильністю. Рахуючися з тим, що найбільше гостей буває в святочні дні, **в неділю 30. ц. м.** будуть відбуватись огляднни вистави при поясненнях колишніх активних учасників подій. зокрема впорядчика вистави д-ра Іванця. Салі вистави огріті.

— Українські стипендисти. У львівському університеті одержали ц. року державні стипендії студенти українці: 1) відділ права: А. Дрогомирецький, А. Гладилович, М. Костецький, І. Стерник; 2) гуманістичний виділ: В. Годис, Ів. Керницький, Катерина Матейко, В. Пачовський; 3) матем.-прир. виділ.: Л. Гела, В. Скиба, Т. Микитка. Крім того одержали стипендії абсольвентка Клявдія Стефанюківна і докторанти мґр. Ол. Монцібович і мґр. Яр. Рудницький. В порівнанні з польськими студентами відсоток українців мінімальний.

— Не вчать релігії. Пишуть нам з Косова б. Коломиї: В обох наших народніх школах, хлопячій і дівочій, вже другий рік нема греко-кат. катехита й українські діти уже другий шкільний рік не вчаться своєї релігії, хоч у місті маємо двох наших священиків. Батьки, що посилають своїх дітей до цих шкіл, робили старання, щоби їх діти, таксамо як жидівські і польські, вчилися своєї релігії. Одначе ці старання не дали досі бажаних успіхів, а теперішній стан веде на млин місцевих еванґеликів і комуністів. Заінтересовані запитують цим прилюдно кураторію і церковні чинники: коли нарешті скінчиться оця примусова безконфесіональність нашої дітвори? — **Батько.**

— Відновлення рільничої еміґрації до Канади. Як повідомляють з Варшави, з початком 1935 р. буде відновлена рільнича еміґрація з Польщі до Канади. Після чотирολітної перерви канадійський уряд згодився знову допускати переселенців з Польщі до кольонізації теренів у Канаді. Одначе еміґрувати можуть тільки заможніші хлібороби, що викажуться готівкою бодай 1000 долярів. Перша ґрупа осідників, зложена зі 40 родин, виїде до Канади вже з початком нового року.

— Звільнення від оплат. М-ство скарбу звільнило на 1935 рік від оплат із титулу ведення продажі спірту й алькогольних напитків детайлічні крамниці, які є в місцевостях, що мають до 2.000 населення.

— Вдруге засуджений. У Львові скінчилася друга судова розправа проти власника маєтку Броди Рудрофа і товаришів, яким закинено перекупство державних урядовців, фальшування підписів і т. п. Рудрофа, засудженого вже на 3 роки вязниці, засуджено додатково на дальші 3 роки вязниці. Другий обвинувачений Р. Городиський, віцедиректор спілки Броди, дістав 1 рік і 4 місяці, нотар з Коломиї Едв. Фастнахт 6 місяців, адв. Кац 10 міс., В. Пиьовський 5 міс., Ян Гельштай 5 міс., Т. Городилівський (всі чотири зі Золочева) 1 рік вязниці. Всі зголосили касацію.

— Велика пожежа. В перший день латинського Різдва вибухла в промислових заведеннях інж. Романа Журовського в Лещкові пов. Сокаль пожежа, що знищила млин, горільню, фабрику сукна і будинок, де находилася почтова аґенція. Вогонь повстав від опалового матеріялу, зложеного біля фабричної печі. Шкода значна, але всі будинки були обезпечені.

— Вбивство в Городенці вияснилось. В справі вбивства робітника Казимира Бродовича в Городенці поліція арештувала Владислава Міґаса, в якого Бродович мешкав. Міґас пробував спершу звалити вину на двох інших робітників, але врешті признався, що він сам завів Бродовича в каміноломи, вбив його молотком і ограбив.

— Львівська хроніка. До суду завізвали на розправу Василя Качмаря з Лисневич, обвинуваченого в тому, що образив поліцая Данеля. Качмар на розправі заявив, що не знає чому його візвали, коли за це засудив його вже суд у Городку Яг. на три тижні арешту й цю кару він відсидів. Заява обвинуваченого викликала в суді сензацію і суддя відложив розправу для вияснення справи. — До шпиталю забрали напів живу проститутку Марію Урбанец, що спала в Єзуїтському городі та шлюсаря Володимира Гнатовича, що в самогубному намірі напився денатурату. — Невідомі злодії вибили шибу в ресторані Ліхта при вул. Гродзіцьких ч. 5 і забрали горівок вартости 200 зол.

— Краєва хроніка. У Братківцях (Станиславівщина) втонув півторалітній Мих. Мартинюк у ямі глибокій на півтретя метра. — На Святий Вечір повісився у Станиславові возний дорогової управи Ол. Натконський з жалю, що його покинула любовниця. — У Станиславові змасакрували ножами плютонового 11. п. легкої артилерії Меч. Рожанковського в хаті розведеної Марії Луценної. Рожанковського в безнадійному стані забрали до шпиталю. — На святочній гостині в вахмайстра пожежної сторожі в Станиславові Йос. Бялого плютоновий сторожі Йос. Здунек порізнив ножем Фр. Грабіцьку, кавярняну танечницю, Михайла Трука й Дмитра Голинського. Ранених забрали до шпиталю. До шкільної канцелярії в Суходолі пов. Кросно вломилися злодії, розпороли залізну касу й забрали готівку 381 зол. та урядові значки вартости 90 зол.

— Невдала втеча з вязниці. У вязниці в Ряшеві находиться голосний бандит Мачуґа, засуджений недавно на кару смерти за грабіжницькі вбивства. Сидів закований з двома іншими вязнями. Другого дня лат. Різдва вони розкули його і кинулися на вязничного дозорця, якого звабили до келії. Тимчасом скористав з того Мачуґа, вбіг крізь коридор до мешкання начальника вязниці, отворив вікно і вискочив з першого поверху на подвіря. Звідсіль виліз швидко на високий вязничний мур і скочивши на вулицю, побіг в сторону міста. Коли з вул. Підзамче хотів дістатися крізь пліт на вул. Крашевського, дігнав його вязничний сторож і стріливши з револьвера, ранив його в руку. Тоді Мачуґа скрутив до недалекого дому, видусив шибу до пивниці і хотів там сховатися. Одначе тут дігнав його другий вязничний сторож і вистрілом з револьвера ранив його тяжко в живіт. Мачуґа впав на землю і стогнучи просив, щоби його добили. Його перевезли до вязничного шпиталю, де заопікувалися ним лікарі. Це вже друга втеча Мачуґи з ряшівської вязниці. Тому рік він утік щасливіше і будучи на волі до листопада ц. р. допустився ріжних нових злочинів.

— З Польщі. Підчас латинського Різдва у Варшаві 9 осіб хотіло отроїтися, з того 5 жінок і 4 мужчин. Одночасно рятункове поготівля рятувало 20 жертв бійок і нападів, 10 осіб, переїханих самоходами і 6 людей порізаних ножами.— В Познані застрілили бандити поліцая Шалковського, що хотів їх у ночі придержати. — В лісі біля Волі Гарволінської якийсь дикий стрілець пострілив смертельно двох селян, що прийшли стинати ялинку, а він взяв їх за звірину. — На залізничому шляху Вильно-Нововілейка знайшли тіло незнаного мужчини з відтятою головою.

— „Гайль Гітлер" заборонене в Чехословаччині. Міністерство почт у Чехословаччині наказало вилучити з почтової комунікації всі картки з написом „Гайль Гітлер". Торкається це головно карток зі святочними і новорічними побажаннями.

— Неперевірена статистика. Совітська преса розписалася на днях про т. зв. Совітську Україну у звязку з 15-ми роковинами її загарбання та прилучення до СССР. При тій нагоді згадує теж про жидівські погроми на Україні. Президент т. зв. української республики Гр. Петровський пише в „Ізвєстіях", що білогвардійці спе-

півлізувалися в уладжуванні жидівських погромів. В часі від 1917 до кінця 1921 р. було по містах і містечках на Україні 1295 погромів, з них 226 приписано армії Денікіна, 206 (?) Петлюри (?) і 834 всяким ватагам. В тім часі вбито на Україні 100.000 жидів. Забув біднята, що найбільше погромів робили большевики, які теж найбільше хрещеного і нехрещеного міру виправили на той світ.

— **Контроля фільмової продукції в Італії.** Мусоліні підпорядкував фільмові справи підсекретаріятові преси й пропаганди під проводом свого зятя гр. Гелеацо Чано. Щоби піднести краєву фільмову продукцію, підсекретаріят має пильно контролювати заграничні фільми і якщо вони стоять на нижчому мистецькому рівні від італійських, відкидати їх. Одночасно уряд старається створити умовини для розвитку краєвого фільмового виробництва.

— **Завіщання пресового магната.** В Льондоні відкрили завіщання власника великого пресового концерну льорда Ріделя, що вмер перед кількома днями. Небіжчик лишив маєток вартости 2 міліонів фунтів, причому більшість цього маєтку записав журналістичним фондаціям і співробітникам своїх часописів.

— **Габсбург пільотом.** Б. архикнязь Альбрехт видержав на летунському майдані в Будапешті з відзначенням практичний і теоретичний іспит на пільота. В найближчому часі він стане виконувати практично своє нове звання.

— **Смерть годинників.** Окрасою палати французьких королів у Фонтенеблью було 500 рококових годинників. Що 60 мінут нагадував їхній хор про старі, добрі часи, колито в мурах Фонтенеблью жили могутні королі, горді князі й гарні княжни. Тепер всі годинники замовкли. Париський магістрат не є всилі оплачувати окремого урядовця, що дотепер накручував і регулював 500 годинників палати у Фонтенеблью.

— **Вогонь на кораблі.** Амер. корабель „Австралія", що має бензинові мотори, зголосив через радіо, що на чердаку вибухнув вогонь. Причиною пожежі, вибух мотору. Кілька годин пізніше телеграма з корабля принесла заспокійну вістку: Вогонь вдалося зльокалізувати. „Австралія" на власних силах пливе до найближчого порту.

— **Смертоносні звуки.** Чи знаєте, що істнують смертоносні звуки хвилі? Останні досліди показали, що коли тремтіння повторяться частіше як 40.00 разів на секунду, стають вони небезпечні для життя дрібніших тварин, можуть навіть убивати риби.

— **Тигровий двобій.** Підчас транспорту возаменажерії з двірця Риму до звіринця цього міста, вибухла між тиграми страшна боротьба. Не вважаючи на всі зусилля сторожі тигр-цар роздер на шматки свого товариша бенгальської породи.

— **Пошесть на Цейльоні.** На Цейльоні поширюється в страшний спосіб малярія. В останніх 3 днях згинуло на цю хоробу коло 200 осіб. Влада стягнула на загрожені терени тисячі лікарів з цілих Індій. Їхня праця вельми важка, бо доводиться боротись з хоробою в місцевостях, де нема ні одної незараженої одиниці. До того тубильча людність ставиться з ненавистю до своїх спасителів, бо бачить у них спричинників гніву богів. Хініну — незаступлений лік при малярії — спроваджують на Цейльон літаками.

— **Незвичайний хлопець** В повіті Квінс, на території міста Ню Йорку, живе 6-літній синок одного жида крамничника, з незвичайним талантом. Його імени не оголошують, щоб не зіпсувати хлопчини. А розповідають про нього таке: Як хлопець мав 18 місяців, умів говорити. У 18-му місяці навчився азбуки, а незабаром умів вичислити всі букви з кінця до початку. Йому дали дітячу забавку, 70 шестигранних кісток з буквами на кожному боці. Він глянув на одну букву і відгадав інших 5. В другому році життя вмів сказати на память цілий тузин телефонічних нумерів своїх знайомих. Як мав 4 роки, навчився читати. Тепер йому 6 літ і він читає багато книжок. Його післали до школи, але він не міг всидіти, щоби заждати, аж всі інші діти навчаться писати цифри. Отже післали його до педагогічної клініки при Каледж оф Ню Йорк. Там ствердили, що хлопець має співчинник 196, значить на десять точок вище ніж мозок Дарвіна, а лише 9 точок нижче від Айнштайна. Зрештою хлопець зовсім нормально розвинений, добре збудований і не має ніяких недомагань. Його батько в часі народження хлопця мав 32 роки, а мати 35. Тепер віддали незвичайно талановитого хлопчину до приватної школи.

— **Різні вістки.** На Різдво в Злучених Державах доконано 26 душогубств, 12 осіб потонуло, 88 осіб згинуло від самоходів. Крім того було 7 летунських катастроф. — Корабель „Еміль Франкіль" вислав сигнали поспішити з допомогою, бо потопає. Корабель находиться кілька миль на полудневий схід від пристані Галіфаксу. — Біля місцевости Гарвей у стейті Ілінойс поспішний потяг впав на самохід, причому згинуло 7 осіб. — В середущих і західних стейтах Зл. Держав панують сильні морози. — Підчас лат. Різдвяних свят в Англії було 18 смертних випадків. — У Глесгові вибух бунт вязнів, що знищили внутрішню обстанову. Порядок привернула поліція. — В північній Італії падуть дощі.

З нових видань.

МИКОЛА УГРИН-БЕЗГРІШНИЙ: *„ЛИЦАРІ ЗАЛІЗНОЇ ОСТРОГИ"*, історично-побутові картини з життя „Українських Січових Стрільців" у 3-ох діях зі співами й танцями. (Ювилейне видання 1914—1934.) Рогатин, 1934., ст. 60.

Книжечка ця йде під знаком ювилею і то ювилею незвичайного: 20-ліття великого стрілецького пориву. Саме з пошани для такого величного спомину краще було би не згадувати про такі плоди сліпорожденої Музи. Та цей плід виступає з такими претенсіями, що дехто позбавлений гумору, може його взяти поважно.

Автор брав колись участь у романтичній вигадці деяких Січових Стрільців, що зааранжували в себе орґанізацію лицарського ордену на зразок середневічних брацтв. Були між аранжерами такої забави люди дуже дотепні, що вміли дуже зручно єднати повагу такої орґанізації із ґротесковим видовищем. Бували випадки, що дехто із членів „Залізної Остроги" згодом зовсім затратив відчування, що його коштом весело бавились інші.

Автор цієї буцім-то пєски хоче оживити кілька веселих картин з тієї доби і записує те, що памятає. Нема тут ані якоїсь акції, ані типів, ані гумору, а попросту обривки всяких розмов, які чомусь повинні мати вартість тому, що колись це хтось при якійсь нагоді сказав. Коли автор у ролі „Князя Усусу" розмовляв колись із австрійським архикнязем і не знав, чи вважати його „Цісарською Високістю", чи звичайним товаришем-сотником, то це могла бути прекомічна сцена. Нині, у його власній пєсі, вона сожалінння гідна своєю наївністю.

„Кінцеве слово", що пояснює (коли так можна висловитись) історію цього еляборату каже, що одну дію з цієї комедії відограв драматичний гурток читальні „Просвіти" в Рогатині у 1925. році і що „тоді ця частина зробила сильне враження і загально стрінула похвали". Коли авдиторія в Рогатині від цього часу не змінилась, то треба би порадити всім новикам, що пробують своїх сил у драматичній продукції, щоб посилали свої твори туди. Доводиться читати всякі рукописи всяких авторів, починаючи від гімназистів і кінчаючи на провінціяльних чудаках, що псують папір таксамо, як діти, коли не мають вільного простору, щоб вимахувати руками. Вже від довшого часу не доводилось мати перед очима такої безнадійно неталановитої речі, як „Лицарі Залізної Остроги". Попросту з дива виходиш, що не мав автор довкола себе нікого, хто мав би сміливість сказати йому щире слово про вартість такої спроби.

Щоб написати комедію, мусить автор мати бодай почуття гумору. Там, де Угрин-Безгрішний пише поважно — сміємось, а там, де він уявляє собі, що пише щось веселе — хотіли би сміятись, але не можемо. Прикро, ніяково і глупо.

м. р.

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

МАТИ ЛУКІЯ ЧСВВ.

Харитина з Охримовичів Теодорович, донька бл. п. о. Йосифа Охримовича, гр.-кат. пароха в Білоголовах, повіт Зборів, і бл. п. Антоніни Петрушевич, доньки бл. п. о. Дмитра Петрушевича, гр.-кат. пароха в Чистилові, і жінка бл. п. о. Миколая Теодоровича, гр. кат. пароха в Пробіжній, повіт Гусятин,

уроджена 31. липня 1854. р. після 17-літнього тихого чернечого життя, упокоїлася в своєму Бозі 11. грудня 1934. р. в 7. години вечором в монастирі Пресв. Трійці в Підмихайлівцях.

Похорон відбувся 14. грудня 1934. р. при участи найближчої рідні в окруженні Інокинь і Всеч. духовенства та здвигу побожного місцевого народу.

На цьому місці складають вияви сердечної подяки за звеличення похоронних обрядів і за теплі слова прощальних промов передовсім Всеч. Отців. О. сов. Дмитрові Сеньківському з Колокулина, о. совітникові Сайкевичеві з Васючина, о. Мирославові Липинському з Журова й о. капелянові Миколаєві Гнущакові.

ДІТИ, ВНУКИ І ПРАВНУКИ.

Дописи.

КОПИЧИНЦІ.

Свято „Просвіти" і Федьковича. Дня 16. п. м. відбулося в Копичинцях свято „Просвіти", получене із святом 100-літніх уродин Юрія Федьковича. Свято розпочав мішаний хор місцевого „Бояна" просвітянським гимном. Вступне слово виголосив п. Печчак Василь, директор П. С. К. Реферат п. Поснова була дбайливо підготовлена і приступно виголошена. Дві декламації: „Празник у Тисові" і „Довбуш", виголошені були бездоганно, з чуттям і зрозумінням. Першу виголосила п. Марійка Сафіянівна, другу п. Осип Білинський. Хибою обох декламацій було за тихе виголошення, бо вже у перших рядах губилися слова і не полишили у слухачів відповідного враження. Як хорові точки свята входили ще в програму отсі пісні: Жовнярські похорони, Гей по горі по високій, Накрила нічка і Вечерниці. — Ця остання в супроводі оркестри. Пісні ці відспівав хор „Копчинського Бояна" під управою п. Білинової, учительки Р. Ш., а останньою дириґував п. Кравчук. Дві пісні: „Заквітчали дівчатонька" і „Вилітайте гуси" відспівав селянський хор читальні „Просвіти" з Оріховець, проводив йому п. Осип Білинський. Всі пісні були вдачно виведені. Копичинецький хор треба тільки в будуччині чисельно доповнити. Чейже людей і то співучих найдеться тут доволі! Програму свята доповнила й одна точка дутої оркестри місцевого Бояна, яка дає найкращі надії на недалеку будуччість. Треба тільки пильно дальше над нею попрацювати. Змагання дириґента п. Кравчука повинно місцеве громадянство піддержати, коли вже спромоглося на такий великий видаток, як інструменти. — З програми свята відпав реферат про життя і творчість Федьковича — точка, яка зробила велику прогалину в святі, бо саля була виповнена переважно молодшим громадянством села і передмість Копичинець, якому мабуть зовсім, або дуже слабо, знаний Федькович. Щось подібне не повинно мати місця при таких нагодах. — У святі взяла громадну участь і місцева інтеліґенція. Свято улаштував виділ Філії „Посвіта". **Я.**

КРАКІВ.

Краківське громадянство Федьковичеві. Заходом усіх українських громадянських і студентських товариств у Кракові улаштовано в неділю 16. п. м. в салі Т-ва „Просвіта", в століття уродин Осипа Юрія Федьковича, святочний концерт. Прегарне вступне слово сказав Богдан Лепкий, в якому змалював постать співця Буковини в усій його величі. В чудовій поетичній формі представив Федьковичеву пісню, що в ній оспівав він свою зелену Буковину, гуцульську славу керваву, що співав, як то тяжко гуцульському серцю під цісарським кабатом; про пісню заговорив, що летіла аж геи до Дніпра, Запорожжя, до Чорного Моря, де стрічалася з піснями Шевченка й оповіданнями Марка Вовчка. Невеличкий шматок землі промовив устами Федьковича, але промовив так гарно, що всіх захопив, що всіх очарував... У соті роковини складає ввесь нарід великому поетові подяку й поклін — закінчив Богдан Лепкий. Обширний реферат про життя і творчість Федьковича виголосив студ. Матчишин. Незвичайно гарно, вдумчиво, з чуттям, по мистецьки вийшла рецитація студ. Ольги Кривяківної „Трупарня" Федьковича. Рецитаторка знаменито опанувала техніку рецитації; рецитує спокійно, безпретенсіонально, у висліді чого надзвичайне враження і гарний ефект; побажатиб рецитаторці на цьому полі якнайкращих успіхів. Очарував публику своєю рецитацією „Довбуша" знаний зі своїх виступів у Львові рецитатор Юліян Геник-Березовський. Віддав „Довбуша" так гарно й так по мистецьки, що годі краще... Хорові точки випали теж бездоганно. Хори — мішаний під проводом Р. Солтикевича, мужеський під проводом Я. Стецури — виявились як могли найкраще. Оба дириґенти доклали всіх старань, щоб як слід вишколити свій хор. Дуже гарно, в повному мистецькому викінченню відспівав муж. хор: „З окрушків" Федьковича-Нижанковського, „Гуляли-гуляли" та „Молоді сни" Левицького-Вахнянина, а мішаний „Туман хвилями лягає" Лисенка. Сольові місця відспівали: д-р Ярослав Геник-Березовський і Роман Граб. Гарне враження лишила за собою гра на цитрі А. Клецандрівної і гра на гітарі І. Костиківної. Симпатично, настроєво виглядала сцена, пристроєна солідним і працьовитим господарем Т-ва „Просвіта" п. П. Мацелюхом. Серед зелені й вилянок пишався на сцені портрет Федьковича в гуцульському строї — роботи молодого вдійного мистця А. Наконечного. Годиться наприкінці зазначити, що з концертів, що їх уладжувало краківське громадянство та студентство в цьому році, концерт у честь Федьковича випав чи не найкраще.

Т. Ст.

Всі як один зложимо великий „Дар Просвіті" на її велику працю.

РІВНЕ.

Дня 2-го ц. м. відбулися в Рівному на Волині Загальні Збори центральі „Союзу Українок“ для Волині. На цих зборах іменували почесними членами Т-ва три українські громадянки: проф. Софію Русову у Празі, сенаторку й редакторку „Жіночої Долі“ Ол. Киселевську в Коломиї й голову „Союзу Українок“ у Львові посолку Мілену Рудницьку. Головою „Союзу Українок“ у Рівному вибрано енергійну, діяльну основницю того ж Союзу, п. П. Багринівську.

КОСІВ.

Свято „Просвіти“. Заходом філії Т-ва „Просвіта“ в Косові відбулося дня 16. XII. ц. р. в салі „Рідної Школи“ в Косові „Свято Просвіти“. В програму входили: вступне слово, яке виголосив голова філії д-р Петро Рондяк, реферат опрацьований і відчитаний д-ром Побитківським, пісні, декламації та сценічні образи. З хорів виступали: мішаний хор слів. драм. гуртка „Народнього Дому“ в Косові під батутою студ. прав п. Библюка та муж. хор чит. „Просвіти“ в Москалівці під диригентурою п. Кіщука. Продукції хорів випали взагалі добре. Замітна була в них дисципліна, якої нам так дуже бракує. Хористи, що були в національних строях, презентувалися дуже добре. Побажаним булоб, щоб наші хористи виступали на таких і подібних святах завсіди в національних строях. Сценічний образ „Свати в читальні“ відіграв дуже добре аматорський гурток при чит. „Просвіти“ в Шешорах. Вдоважним явищем було те, що саля була виповнена по береги, і то не лиш місцевими громадянами, але також громадянами довколичних сіл. На закінчення свята зібрані спонтанічно відспівали гимн „Ще не вмерла Україна“, а потім, після відповідної промови д-ра П. Рондяка та на його заклик, ушанували память великого вченого й діяча Михайла Грушевського одном:нутною мовчанкою.

Гість.

Нові книжки й журнали.

Олена Цегельська: ВЕЛИКА МОВЧАНКА. Львів, 1935. Накладом „Літературної Бібліотеки“. Стор. 48. ф. 16°.

СПОРТ.

КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО СОЮЗУ.

Український Спортовий Союз організує на інавгурацію Запорізького Року лещетарський рейд у сколівських горах, що триватиме два дні. Рейд почнеться дня 7. січня 1935. в год. 8-ій рано в Дубині коло Сколього, (збірка на залізничій зупинці), звідки учасники переїдуть верхами до Гребенова, а на другий день до Славська. Лещетарі, яким тяжко станути на збірці в Дубині, можуть того самого дня вечером долучитись до рейду в Гребенові. Нічлги в Гребенові або Зеленниці і Славську в ціні 30—50 сот., запевнені лещетарям, що зголосять свою участь у рейді найдальше до 1. січня 1935. Рейд закінчиться у Славську дня 9. січня зіздовим бігом до Ільман. Зголошення до бігу приймають на місці. Кожний учасник рейду мусить мати зі собою теплий коц та харчі на два дні.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича:

Товмач:
28. XII. „Залізна Острога“.

Тисьменниця:
29. XII. „Товаріщ“.
30. XII. „Залізна Острога“.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 28. XII. год. 7·30 веч. „Помста“.

Субота, 29. XII. год. 7·30 веч. „Роскішна дівчина“.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 28. XII. год. 7·30 веч. „Пастораль“.

Субота, 29. XII. год. 7·30 веч. „Блудний боксер“.

Кіна.

АДРІЯ: „На париському бруку“ та „Маска облуди“.
АПОЛЬО: „365 жінок короля Посоля“
АТЛЯНТИК: „Петербурські ночі“.
ВАНДА: „Д-р Джекил і мистер Гайд“, „Бунт у Шангаю“.
ҐРАЖИНА: „Маскарада“.
КАСІНО: „Острів скарбів“ (Волес Бері).
КОЛІСЕЙ: „Хоробрий хлопець“, ревія „Хлопчики та дівчатка“.
КОПЕРНИК: Казка про лісовиків-дробенят“ (колірова фільма), „Весняна парада“.
МАРУСЕНЬКА: „Тепер і все“, ревія „Гіп, гіп, ура!“
МІРАЖ: „Моя мрія то ти“ (Ліліян Гарвей).
МУЗА: „Тарзанове кохання“.
ПАЛЯС: „Уланські шлюби“.
ПАН: „Королева Христина“ (Ґрета Ґарбо).
ПАСАЖ: „Чортиця“ та ревія.
РАЙ: „Радісна година“, Мікі-Маус.
СВІТ: „Чи Люцина то дівчина?“
СОНЦЕ: „Син джунглів“.
СТИЛЕВЕ: „Гріх“ ревія „Лише для вас!“
УТІХА: „Дольорес — жінка смерти“ та ревія.
ХИМЕРА: „Пісня козака“ (Джозе Мохіка).

Закордонне радіо.

Пятниця, 28. грудня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 19·45 Концерт, 17·55 Солісти, **Братислава** 19·10 Історія Словаччини в пісні, **Кошиці** (259,1) 15·55 Концерт, **Прага** (470,2) 10·15, 11·05 Сальон. музика, 21·25 Квартет Ондрічка, **Прага II.** (249,2) 14·35 Рум. романси, **Париж** (1648) 21·00 Вечір пісеньок, **Берлін** (356,7) 16·00 Світ звірів — концерт орх., 18·45 Нова розривкова муз., 22·20 Веселі мельодії, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·45 Рел. пісні, 19·00 Танк. музика, 21·00 Симф. концерт, **Кельн** (455,9) 10·30 Твори А. Сікста, 17·00 Балляди Леве, 21·00 „Йозеф дер Кельнер“ вес. радіосценка, **Мінхен** (405,4) 12·35 Легка муз., 17·50 Спів, **Будапешт** (550,5) 12·05 Джез на два форт., 19·55 Спів, 20·50 Моль і Дур, вес. муз. вечір, **Будапешт II.** (227,1) 20·40 Арії та пісні, **Мілянo** (368,6) 11·30, 13·00, 19·00 Легка музика, 21·00 Симф. концерт, Амфітеатров, віолончеля, **Рим** (420,8) 16·00 Солісти, 20·45 Розривковий концерт.

Субота, 29. грудня 1934.

Відень (506,8) 17·45 Нар. пісоньки, 19·10 Мандрівка по Европі (муз. обр.), 21·25, 22·45 Концерт, **Братислава** (298,8) 17·20 Нар. словацькі пісні, **Брно** (325,4) 17·05 Діточий хор, 19·10 Любовні пісні Двожака, **Кошиці** (259,1) 17·45 Для Закарпаття, **Мор. Острава** (269,5) 10·15 Військ. орх., 18·05 Музика суч. чеських композиторів, **Прага** (470,2) 11·05 Легка музика, 17·05 Оп. арії, **Париж** (1648) 13·00 Концерт, 16·00 Для дітей, 19·50 Трістан Бернар перед мікрофоном, 21·00 „Лє пті шансон де гомс“ муз. ком. Клєрга, **Мадрид** (274) 22·00 Спів, **Білгород** (438,3) 13·15 Пісні, 17·00 Шопенові твори, **Любляна** (569,3) 22·00 Словінські пісні, **Берлін** (356,7) 16·00, 19·00 Легка й веч. муз., 20·10 Вес. вечір, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·40 Хлібороб говорить, 14·50 Для дітей, 18·40 Баварська нар. муз., **Кельн** (455,9) 13·15 Військ. марші, 19·30 Нар. пісні басейну Сари, **Ляйпціг** (382,2) 17·15, 19·05 Нар. й камер. музика, **Мінхен** (405,4) 20·10 „Царевич“ оп. Легара, **Будапешт** (550,5) 17·30 Пісоньки, 22·20 Циг. музика, **Мілянo** (368,6) 17·10, 20·45 Танц. музика всячина, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 28. грудня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·40 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Концерт, 12·45 Проходи дітей до 7-літ, 13·00 Полудн. денник, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 „Ніч у Мадриді“ концерт камер. орх., 16·45 Авд. для хорих, концерт орх., 17·15 Дуети (Скварчевська, сопран, Камінська, мецосопран) у супр. фортепяну, 17·25 Форт. ресітал, 17·50 Пінг-понг, 18·00 Сільва рерум, репертуар театрів, 18·05 Театр. фейлєтон, 18·15 Ружицький: Смичк. квартет оп. 49, 18·45 Між Персією й Іраком, 19·00, 19·30 Легка музика, 19·20 Актуальна гутірка, 19·56, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Куток краєзнавчого т-ва, 20·05 Муз. гутірка, 20·15 Симф. концерт; у перерві Веч. денник, Як працюємо, 22·30 Колядкові поезії, 23· Комунікати, 23·05 Танк. муз.

Субота, 29. грудня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудн. денник, 13·05 Легка муз. з гр. пл., 15·15 Солодка авд. для дітей, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Муз. новини з гр. пл., 16·30 Театр Уяви: авд. для дітей „Ген. проба вертепу“, 17·00 Легка муз. Джез. орх., вес. монольоги, 17·50 Трохи краси, або стіл і вікно, 18·00 Гутірка з Маєргольдом (фейл.), 18·12 Сільва рерум, театр. реперт. 18·15 Скр. ресітал Коханського в супр. фортепяну, 18·45 Перегони праці в СССР, 19·00 Ігор Странінський: Фрагменти з балєту „Петрусь“ у викон. паризької орх. з гр. пл., 19·20 Королівське місто Біч додеою покривджене, 19·30 Концерт віденських реверсерів, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка муз. (орх., спів), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт симф. орх., форт., (у програмі Бетовен), 21·45 Літ. бігос у шляхетчині, 22·15, 23·35, 24·00 Танк. муз., 23·00 Комунікати, 23·05 Льожа Глумливців.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·27 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·11, Париж 34·93, Берлін 212·90, Цюріх 171·50, Голяндія 358·10, Прага 22·13, Італія 45·33, Нюйорк кабель 5·29·25, Нюйорк чеки 5·28 7/8.

Золото: Долари 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60, Дукати 81·50—82·00, Корони 36·20—36·50, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·32, Рублі 1·25, Фльорени 0·75.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 27. грудня ц. р. кооперативам платив за:

		франко Львів.
1 кг.	масла десерового	2·60 зол.
1 л.	молока	0·17 „
1 л.	сметани	0·60 „
1 к.	яєць	4·00—4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло та яйця вдержана, на молоко і сметану слаба.

Маслосоюз повідомляє, що в грудні ц. р. платить до відкликання своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, франко подвіря птахоубійні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курочки молоді	I. кл.	за 1 кг.	0·93 зол.
Когутики мол.	I. „	„	0·85 „
Качки	I. „	„	0·85 „
Пантарки	I. „	„	1·— „

Індиків і гусей не приймає. Також не приймає курей, качок і пантарок II. кл.

ПОДЯКА.

Прибиті горем після втрати нашого найдорожчого сина і брата **Володимира Василя Барана**, почуваємося до обовязку скласти прилюдну подяку всім тим, які у цих важких для нас днях старалися прийти нам з моральною допомогою та ділом і словом висловили нам своє щире співчуття. Отже в першу чергу дякуємо сердечно Вп. Панові Д-рові Олександрові Барвінському, який цілком безкорисно лікував в останніх часах покійного Володимира намагаючися врятувати життя, якого вже врятувати не було можна. Одночасно дякуємо Високопреподобному Отцю Прелатові Леонтієві Куницькому за безкорисне ведення похорону, Світлій Народній Організації Українців міста Львова за уладження на свій кошт похорону, зокрема Голові Організації Вп. Панові Послові Д-рові Степанові Бякові за заходи біля похорону та виголошення прегарної зворушливої промови над могилою. Вп. Шкільним Товаришам Покійного за прегарний вінок, Вп. Панові Редакторові Грицеві Гладкому за написання гарної посмертної згадки, українським часописам, що помістили посмертні згадки, та всім тим, що взяли участь у сумному обряді похоронів. Всім їм щире спасибі.

Львів, 27. грудня 1934.

Родичі, сестри і брат.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0·35
„ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0·15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480·—
„ „ 1/2 . . . . . „ 250·—
„ „ 1/4 . . . . . „ 130·—
„ „ 1/8 . . . . . „ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.